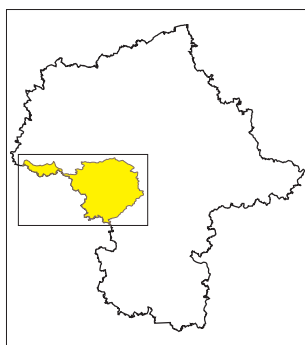

2.12. Zlewnia Bzury

Rzeka Bzura o długości 166,2 km jest jednym z większych lewostronnych dopływów Wisły. Zlewnia rzeki zajmuje powierzchnię 7 787,5 km² i położona jest na obszarze dwóch województw: łódzkiego i mazowieckiego. Ujście Bzury do Wisły znajduje się w 587,3 km jej biegu, na terenie powiatu Sochaczew. Dorzecze Bzury w województwie mazowieckim charakteryzuje asymetria prawostronna, po lewej stronie brak jest większych dopływów (powyżej 20 km), natomiast po prawej znajduje się ich pięć. W kolejności hydrologicznej są to: Sucha - Nida, Pisia Gągolina, Utrata, Kanał Łasica i Kanał Kromnowski. Największy lewostronny dopływ – rzeka Witonia osiąga 19,4 km długości.

W województwie mazowieckim znajduje się dolny odcinek Bzury, który odwadnia obszar o powierzchni około 2 700 km². Na terenie zlewni Bzury znajduje się jeden z większych obszarów chronionych w Polsce – Kampinoski Park Narodowy.

Na teren województwa mazowieckiego Bzura wprowadza zanieczyszczenia z województwa łódzkiego. Na odcinku płynącym przez województwo mazowieckie rzeka Bzura przyjmuje niewielkie ilości ścieków. Wśród nich są nieoczyszczone ścieki z miasta Sochaczewa, które są wprowadzane do rzeki za pomocą kolektorów deszczowych. Największy wpływ na jakość wód Bzury na obszarze województwa mazowieckiego ma rzeka Utrata, co przedstawiono na wykresie 48.

Podstawowe informacje o odprowadzanych ściekach do wód powierzchniowych przedstawiono w tabeli 65. Lokalizację punktowych źródeł zanieczyszczenia wód przedstawiono na mapie 29.

Tabela 65. Podstawowe informacje o ściekach odprowadzanych przez zakłady zlokalizowane w zlewni Bzury

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towność (m ³ /d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m ³ /dobę	dm ³ /rok	
1.	Państwowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie	gostyniński Pacyna Czarnów	biologiczna	50,0	7,0	2,3	rów melioracyjny - Przysowa - Słudwia
2.	Zakład Opiekuńczo-Wychowawczy w Skrzyszewie	gostyniński Pacyna Skrzyszewy	biologiczna	50,0	10,0	3,4	rów melioracyjny - Przysowa - Słudwia
3.	Gospodarstwo Mieszkaniowe Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w Luszyńcu	gostyniński Pacyna Luszyń	biologiczna	43,0	24,0	8,7	rów melioracyjny - Przysowa - Słudwia
4.	Gorzelnia Rolnicza Luszyń w Luszyńcu	gostyniński Pacyna Luszyń	mechaniczna	10,0	19,0	7,0	Przysowa - Słudwia - Bzura
5.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sannikach	gostyniński Sanniki Sanniki	biologiczna	100,0	65,0	23,9	rów melioracyjny - Nida - Słudwia
6.	Urząd Gminy Sanniki	gostyniński Sanniki Sanniki	biologiczna	200,0	60,0	21,5	rów melioracyjny - Nida - Słudwia
7.	Urząd Gminy Brochów	sochaczewski Brochów Brochów	biologiczna	310,0	41,1	15,0	rów melioracyjny - Bzura
8.	Zakład Usług Komunalnych w Sochaczewie	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów	6 000,0	5 490,4	2 004,0	Utrata - Bzura
9.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Sochaczewie	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	biologiczna	400,0	240,0	87,6	Bzura

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
10.	„Boryszew” S.A. w Sochaczewie	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	biologiczno - chemiczna	3 700,0	1000,0	292,0	Bzura
11.	Energomontaż Północ- Południe w Sochaczewie	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	biologiczna	994,0	52,0	18,9	Bzura
12.	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kozłowie Biskupim	sochaczewski Nowa Sucha Kozłów Biskupi	mechaniczna	40,0	10,0	3,6	Bzura
13.	Miasto Sochaczew (wylot ul. 15 sierpnia)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		86,0	bd	Pisia
14.	Miasto Sochaczew (wylot osiedle Malesyn)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		157,0	bd	Pisia
15.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Rybna 1)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		43,2	bd	Bzura
16.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Rybna 2)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		19,6	bd	Bzura
17.	Miasto Sochaczew (wylot przy Szkole Podstawowej nr 4)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		39,3	bd	Bzura
18.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Staszica)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		216,0	bd	Bzura
19.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Kolejowej)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		19,6	bd	Bzura
20.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Podzamcze)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		172,8	bd	Bzura
21.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Nadrzecznej 6)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		8,0	bd	Bzura
22.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Okrężna)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		44,0	bd	Utrata
23.	Miasto Sochaczew (wylot ul. Polska)	sochaczewski Sochaczew Sochaczew	nieoczyszczone		300,0	bd	Utrata
24.	MASTER FOODS Polska w Parcelach Kożuszkach	sochaczewski Sochaczew Parcele Kożuszki	biologiczna	357,0	120,0	36,0	rów melioracyjny - Utrata - Bzura
25.	Urząd Gminy Kampinos oczyszczalnia gminna	warszawski- zachodni Kampinos Kampinos	biologiczna	240,0	108,5	39,6	rów UK - Utrata - Bzura
26.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Teresinie	sochaczewski Teresin Teresin	biologiczna z podwyższonym usuwaniami biogenów	825,0	663,0	242,0	rów melioracyjny - Pisja Gągolina - Bzura

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
27.	Bakoma S.A. Zakład Produkcyjny w Elżbietowie	sochaczewski Teresin Elżbietów	biologiczna	840,0	500,0	182,5	Pisia Gągolina - Bzura - Wisła
28.	ELAGRO-EXPORT Sp. z o.o. w Guzowie	żyrardowski Wiskitki Guzów	biologiczna	167,0	100,0	36,0	rów melioracyjny - Sucha Nida - Bzura
29.	Urząd Gminy Puszcza Mariańska	żyrardowski Puszcza Mariańska Puszcza Mariańska	biologiczna	165,0	45,0	16,4	rów melioracyjny - Rawka - Bzura
30.	Urząd Gminy Puszcza Mariańska	żyrardowski Puszcza Mariańska Bartniki	biologiczna	216,0	23,8	45,2	rów melioracyjny - Rawka - Korebiewka - Bzura
31.	Zakład Poprawczy w Studzieńcu	żyrardowski Puszcza Mariańska Studzieniec	biologiczna	86,0	65,0	23,7	Sucha Nida - Bzura
32.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Żyrardowie	żyrardowski Żyrardów Żyrardów	biologiczna	14 400,0	7 304,1	2 666,0	Pisia Gągolina - Bzura
33.	Zakład Gospodarki Komunalnej w Mszczonowie	żyrardowski Mszczonów Mszczonów	biologiczna	2 400,0	712,3	260,0	Okrzesza - Pisia Gągolina - Bzura
34.	Fundacja Spółdzielczy Fundusz Socjalny Wsi Oddział w Wycześniaku Dom Opieki w Radziejowicach	żyrardowski Radziejowice Radziejowice	biologiczna	70,0	30,0	11,0	Rawka - Bzura
35.	Dom Pomocy Społecznej w Hamerni	żyrardowski Radziejowice Hamernia	biologiczna	25,0	15,0	5,5	Pisia Gągolina - Bzura
36.	Stołeczne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Ośrodek Wypoczynkowy w Grzymku	grodziski Żabia Wola Grzymek	biologiczna	45,0	18,2	6,6	Pisia Tuczna - Pisia Gągolina - Bzura
37.	Szkoła Podstawowa w Skułach	grodziski Żabia Wola Skuły	biologiczna	5,0	3,2	1,2	staw
38.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grodzisku Mazowieckim oczyszczalnia gminna	grodziski Grodzisk Mazowiecki Książenice	biologiczna	50,0	24,7	9,0	Rokitnica - Utrata - Bzura
39.	Jednostka Wojskowa Nr 1450 w Książenicach oczyszczalnia dla kompleksu 0782	grodziski Grodzisk Mazowiecki Książenice	biologiczna	20,0	6,2	2,3	Rokitnica - Utrata - Bzura
40.	Jednostka Wojskowa Nr 1450 w Książenicach oczyszczalnia dla kompleksu 7214	grodziski Grodzisk Mazowiecki Książenice	biologiczna	2,6	6,2	2,3	rów melioracyjny - Rokiciana

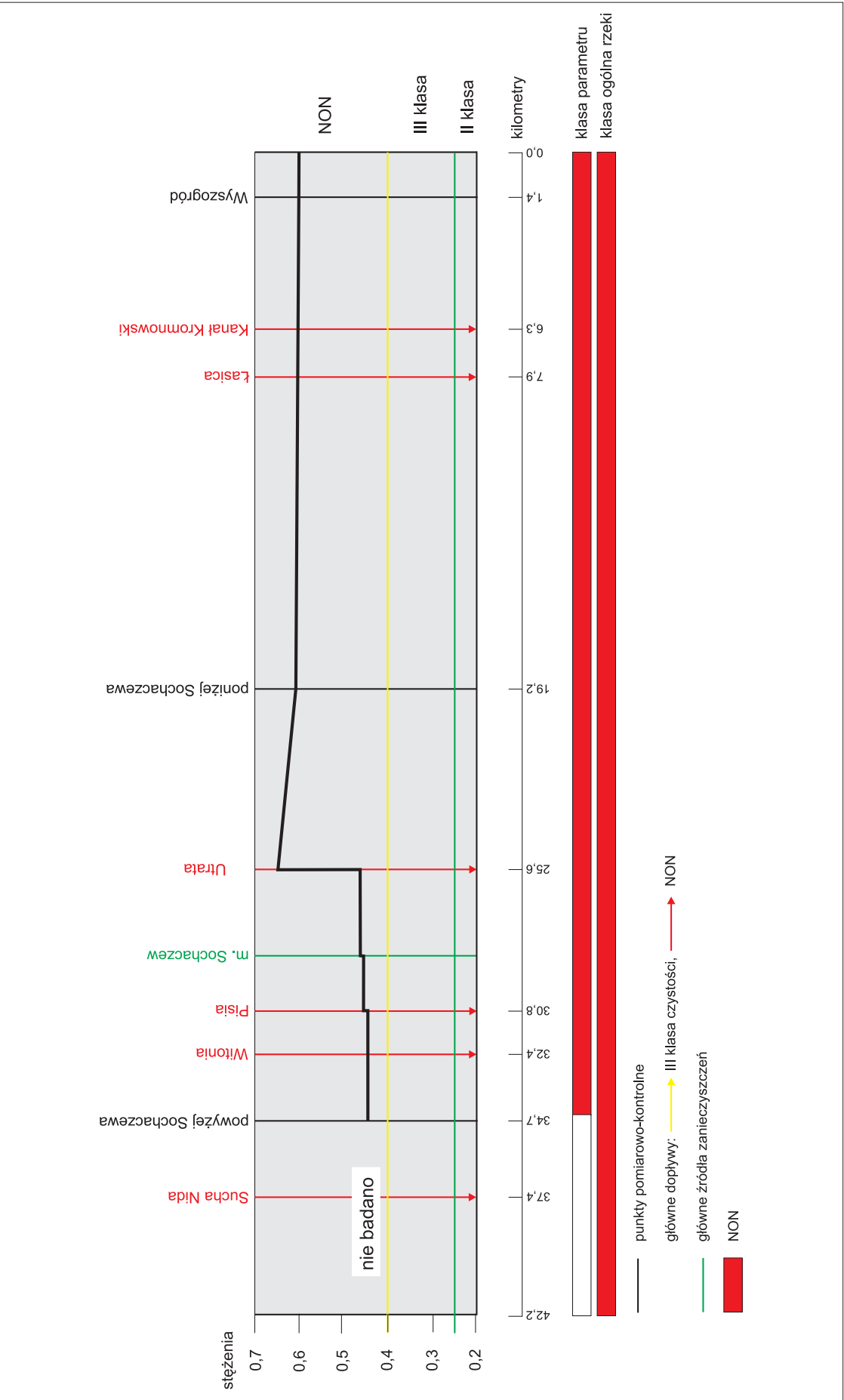
Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dam³/rok	
41.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grodzisku Mazowieckim oczyszczalnia odcieków ze składowiska odpadów balastowych	grodziski Grodzisk Mazowiecki Kraśnicza Wola	glebowo- korzeniowa	50,0	25,0	9,1	rów Basinka - Pisia - Tuczna
42.	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grodzisku Mazowieckim oczyszczalnia miejska, ul. Chrzanowska	grodziski Grodzisk Mazowiecki Grodzisk Mazowiecki	biologiczna	21 000,0	9 009,0	3 288,3	Rokitnica - Utrata - Bzura
43.	Instytut Budownictwa Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie Oddział w Kludzienku oczyszczalnia przyzakładowa	grodziski Grodzisk Mazowiecki Kłudzienko	biologiczna	170,0	78,6	28,7	rów melioracyjny - Rokitnica - Utrata
44.	Dom Pomocy Społecznej w Bramkach	warszawski- zachodni Błonie Bramki	biologiczna	50,0	30,0	11,0	rów U-5 - Utrata - Bzura
45.	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Błoniu oczyszczalnia miejska	warszawski- zachodni Błonie Błonie	biologiczna	7 167,0	3 013,7	1 100,0	Stara Rokitnica - Utrata - Bzura
46.	Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie	warszawski- zachodni Błonie Radzików	biologiczna	200,0	163,0	59,6	Utrata - Bzura
47.	Dom Opiekuńczo-Lecznicy Opatrzności Bożej w Pilaszkowie	warszawski- zachodni Ożarów Mazowiecki Pilaszków	biologiczna	80,0	18,8	6,9	Kanał Ożarowski - Utrata - Bzura
48.	Mazowiecka Fabryka Drożdży „JÓZEFÓW” Sp. z o.o. w Józefowie k. Błonia	warszawski- zachodni Ożarów Mazowiecki Józefów k. Błonia	biologiczna	1 215,0	750,0	273,8	Kanał U-2 - Utrata - Bzura
49.	Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. w Broniszach	warszawski- zachodni Ożarów Mazowiecki Bronisze	biologiczna	3 456,0	152,8	55,8	rów melioracyjny - Kanał Ożarowski - Utrata
50.	Instytut Biotechnologii i Antybiotyków Zakład w Macierzyszu	warszawski- zachodni Ożarów Mazowiecki Macierzysz	biologiczna	163,0	65,6	24,0	kolektor CPN - Kanał Ożarowski - Utrata
51.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne „EKO-BABICE” Sp. z o.o. w Starych Babicach	warszawski- zachodni Stare Babice Stare Babice	biologiczna z podwyższonym usuwaniami biogenów	600,0	794,8	290,1	rów Z-7 - Kanał Zaborowski - Łasica
52.	Zakład dla Niewidomych w Laskach	warszawski- zachodni Izabelin Laski	biologiczna	140,0	120,0	43,8	stawy - rów melioracyjny - bagno KPN

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
53.	Dom Pomocy Społecznej w Sadowie	warszawski- zachodni Łomianki Sadowa	trzciniowa	30,0	20,0	7,3	Wilczy Jar - Łasica - Bzura
54.	Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. Prof. P.J. Brudzińskiego w Dziekanowie Leśnym	warszawski- zachodni Łomianki Dziekanów Leśny	biologiczna	660,0	243,8	89,0	rów melioracyjny - Wilcza - Struga
55.	INCO-VERITAS S.A. Oddział Pruszków Zakład Produkcji Kosmetyczno- Farmaceutycznej w Hornówku	warszawski- zachodni Izabelin Hornówek	biologiczna	20,0	3,57	1,3	ziemia
56.	PLANTICO Zielonki Sp. z o.o. w Zielonkach Parcelach	warszawski- zachodni Stare Babice Zielonki Parcele	biologiczna	92,0	21,3	7,8	rów melioracyjny - Kanał Ożarowski - Utrata
57.	Pałac Sp. z o.o. w Zaborowie	warszawski- zachodni Leszno Zaborów	biologiczna	40,0	37,0	13,5	rów melioracyjny - Kanał Zaborowski - Łasica
58.	WAK przy Jednostce Wojskowej Nr 2370 w Borzęcinie	warszawski- zachodni Stare Babice Borzęcin	biologiczna	40,0	26,4	9,7	rów Z-5 - Kanał Zaborowski - Łasica
59.	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „POSTĘP” w Cybulicach Małych	nowodworski Czosnów Cybulice Małe	biologiczna	83,0	25,6	8,9	Kanał Kromnowski - Bzura
60.	Dom Pomocy Społecznej w Czubinie	pruszkowski Brwinów Czubin	biologiczna	49,0	14,5	5,3	Rokitnica - Utrata - Bzura
61.	PKP Oddział Nieruchomości Zakład Warszawa Dom Wyssłużonego Kolejarza w Milanówku	grodziski Milanówek Milanówek	biologiczna	50,0	51,1	18,6	rów melioracyjny - Rokitnica - Utrata
62.	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie oczyszczalnia miejska w Pruszkowie	pruszkowski Pruszków Pruszków	biologiczna	37 400,0	40 156,7	14 657,2	Utrata - Bzura
63.	EC Warszawskie S.A. EC Pruszków	pruszkowski Pruszków Pruszków	wody deszczowe		5,5	2,0	Utrata
64.	Pruszkowskie Zakłady Materiałów Izolacyjnych w Pruszkowie	pruszkowski Pruszków Pruszków	mechaniczna	12,0	31,5	11,5	Utrata - Bzura
65.	Zakłady Akumulatorowe „ZAP” S.A. w Piastowie	pruszkowski Piastów Piastów	mechaniczno- chemiczna	250,0	103,0	37,6	rów melioracyjny - Kanał Konotopa - Utrata
66.	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Komorowie	pruszkowski Michałowice Komorów	biologiczna	23,0	15,0	5,5	Utrata - Bzura

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
67.	Urząd Miasta i Gminy Brwinów oczyszczalnia gminna	pruszkowski Brwinów Parzniew	biologiczna	100,0	23,5	8,6	rów A - Zimna Woda
68.	Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Brwinowie	pruszkowski Brwinów Brwinów	biologiczna	120,0	96,0	35,0	rów ZW-13 - Zimna Woda
69.	Wyższe Seminarium Duchowne Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego im. M.B. Czechowskiego w Podkowie Leśnej	grodziski Podkowa Leśna Podkowa Leśna	biologiczna	48,0	27,0	9,9	rów z Zarybia - Rokitnica - Utrata
70.	HERMES TOUR Sp. z o.o. w Nadarzynie	pruszkowski Nadarzyn Nadarzyn	mechaniczna	22,0	10,6	3,9	Mrówka
71.	Urząd Gminy Nadarzyn oczyszczalnia miejska	pruszkowski Nadarzyn Nadarzyn	biologiczna	460,0	402,7	147,0	Zimna Woda
72.	SCANIA Polska S.A. w Starej Wsi	pruszkowski Nadarzyn Stara Wieś	biologiczna	35,0	7,5	2,7	Zimna Woda
73.	Jednostka Wojskowa Nr 2380 w Ruścu	pruszkowski Nadarzyn Rusiec	biologiczna	30,0	9,0	3,3	rów U-31 - Utrata - Bzura
74.	Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Franciszek Rodziny Maryjnej w Kostowcu	pruszkowski Nadarzyn Kostowiec	biologiczna	55,0	30,0	bd	rów melioracyjny - Zimna Woda
75.	Urząd Gminy Nadarzyn oczyszczalnia gminna	pruszkowski Nadarzyn Młochów	biologiczna	72,0	37,0	13,5	rów ZW13/4
76.	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Oddział Młochów	pruszkowski Nadarzyn Młochów	biologiczna	60,0	50,0	18,3	rów U-35 - Utrata - Bzura
77.	Urząd Gminy Nadarzyn oczyszczalnia gminna	pruszkowski Nadarzyn Walendów	biologiczna	75,0	36,5	13,3	rów melioracyjny - Utrata - Bzura
78.	Centrum Mody Warszawa Sp. z o.o. w Nadarzynie-Kajetanach	pruszkowski Nadarzyn Nadarzyn- Kajetany	biologiczna	17,0	7,2	2,6	rów U-7 - Utrata - Bzura
79.	3M Poland Sp. z o.o. w Kajetanach	pruszkowski Nadarzyn Nadarzyn- Kajetany	biologiczna	23,0	8,0	2,9	Zimna Woda
80.	Domy Towarowe „Casino” S.A. w Warszawie Centrum Handlowe „Geant” w Jankach	pruszkowski Raszyn Janki	biologiczna	230,0	193,0	70,5	rów R-4 - Raszynka - Utrata
81.	IKEA Polska S.A. w Jankach	pruszkowski Raszyn Janki	biologiczna	65,0	68,3	25,0	rów E-4
82.	Urząd Gminy Raszyn oczyszczalnia gminna	pruszkowski Raszyn Falenty	biologiczna z podwyższonym usuwaniami biogenów	2 920,0	1 142,0	416,8	rów C - Raszynka - Utrata

Lp.	Zarządzający	Powiat Gmina Miejscowość	Rodzaj oczyszczalni	Projektowana przepus- towość (m³/d)	Ilość ścieków oczyszczonych		Odbiornik
					m³/dobę	dm³/rok	
83.	Hodowlano-Rolnicza Spółdzielnia „Dawidy” w Dawidach	pruszkowski Raszyn Dawidy	biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów	300,0	58,2	21,3	rów R-12 - Raszynka - Utrata
84.	Wytwórnia Surowic i Szczepionek „BIOMED” Ośrodek Produkcyjny w Zamieniu	piaseczyński Lesznówola Zamień	biologiczna	160,0	180,7	66,0	rów R-12 - Raszynka - Utrata
85.	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Lesznówoli oczyszczalnia gminna	piaseczyński Lesznówola Łazy	biologiczna	200,0	36,4	13,3	rów 25 - Utrata - Bzura
86.	Instytut Badawczy Leśnictwa w Warszawie Ośrodek Doświadczalny w Sękocinie Las	pruszkowski Raszyn Sękocin Las	biologiczna	37,0	31,9	11,6	rów U-5 - Utrata - Bzura
87.	CONOCO POLAND Sp. z o.o. Stacja Paliw JET-23 w Łazach	piaseczyński Lesznówola Łazy	biologiczna	1,8	1,2	0,5	rów nr 1
88.	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Lesznówoli oczyszczalnia dla szkoły i przedszkola	piaseczyński Lesznówola Lesznówola	biologiczna	15,0	6,3	2,3	rów melioracyjny - Raszynka - Utrata
89.	GD Poland Distribution Centre Sp. z o.o. w Wólce Kosowskiej	piaseczyński Lesznówola Wólka Kosowska	biologiczna	381,0	bd	bd	Utrata - Bzura
90.	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Derdach	piaseczyński Lesznówola Derdy	biologiczna	42,0	16,0	5,8	rów R-25 - rów Marysiński - Utrata
91.	Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN Zakład Rolny PAN w Kosowie	piaseczyński Lesznówola Wólka Kosowska	biologiczna	85,0	40,0	14,6	rów nr 44 - Utrata - Bzura
92.	Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu k. Warszawy	piaseczyński Lesznówola Jastrzębiec	biologiczna	77,0	35,0	12,8	Utrata - Bzura
93.	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Buskowicz i Syn” Browar Jabłonowo	piaseczyński Lesznówola Jabłonowo	biologiczna	60,0	111,0	64,2	rów M/2
94.	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Lesznówoli oczyszczalnia dla Szkoły Podstawowej	piaseczyński Lesznówola Mroków	biologiczna	22,0	25,0	9,1	Utrata - Bzura

bd – brak danych

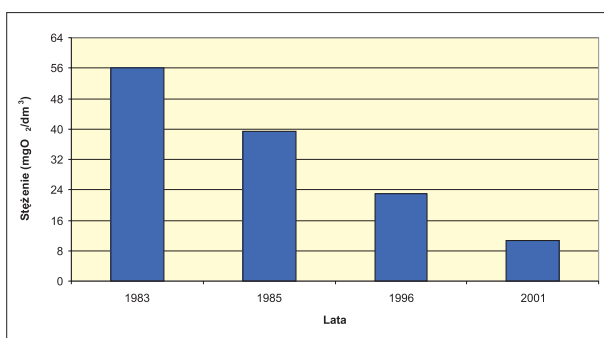
Mapa 29. Zlewnia Bzury

Bzura wpływając na teren województwa mazowieckiego charakteryzowała się wodami, w których stwierdzono występowanie dwóch parametrów fizyko-chemicznych (zawiesiny ogólnej i fosforu ogólnego) oraz zanieczyszczeń bakteriologicznych, w stężeniach pozaklasowych.

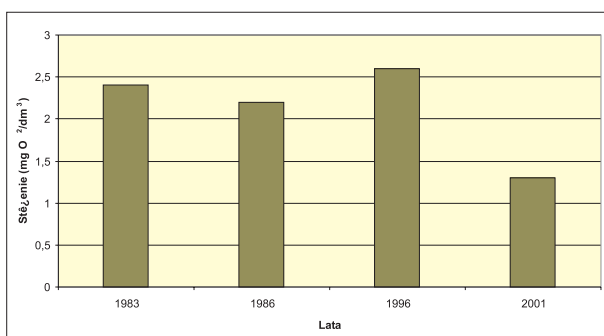
Po przyjęciu ścieków z Sochaczewa i dopływu Utraty stan Bzury jeszcze się pogorszył i nie uległ zmianie aż do ujścia rzeki do Wisły. W wodzie odnotowano wzrost stężeń azotu azotynowego, fosforanów i fosforu ogólnego. Pogorszył się również stan bakteriologiczny wody – w 100% badanych prób miano coli miało charakter pozaklasowy. Wpływając do Wisły wody Bzury były zdyskwalifikowane ze względu na fosfor ogólny, fosforany i azot azotynowy oraz zanieczyszczenia bakteriologiczne.

Pomimo pozaklasowego charakteru jej stan w ostatnim 10-leciu uległ zdecydowanej poprawie, co przedstawiono w tabeli 66 oraz na wykresach 49 i 50. Przyczyniło się do tego głównie uporządkowanie gospodarki ściekowej w województwie łódzkim.

Rzeka **Utrata** jest prawostronnym dopływem Bzury, do której uchodzi w 25,6 km w mieście Sochaczew. Całkowita długość rzeki wynosi 76,5 km. Swój początek bierze w okolicach miejscowości Żelichów. Powierzchnia zlewni rzeki Utraty wynosi 792 km². Główne jej dopływy to: Raszynka, Kanał Konotopa, Rokitnica, Kanał Ożarowski, Stara Rokitnica, Rów z Leszna, Korytnica i Teresinka. Rzeka płynie przez tereny użytkowane w głównej mierze rolniczo, tereny leśne zajmują jedynie około 11% powierzchni

Wykres 49. Stężenia charakterystyczne BZT₅ w Bzurze w punkcie Wyszogród

Wykres 50. Stężenia charakterystyczne fosforanów w Bzurze w punkcie Wyszogród

zlewni. Dolina Utraty w górnym biegu rzeki jest wąska i słabo ukształtowana. Poniżej Mrokowa rzeka przepływa przez szereg stawów. W środkowym biegu meandruje w dolinie znacznie szerszej i podmokłej. Utrata przepływa przez następujące większe miejscowości: Nadarzyn, Pruszków, Józefów i Sochaczew.

Teren zlewni Utraty jest uprzemysłowiony, a ścieki do wód odprowadzane są z kilkudziesięciu zakładów (tabela 65). Największą ilość ścieków odprowadza oczyszczalnia MPWiK w Pruszkowie (ponad 40 tys. m³/dobę). Oczyszczalnia ta jest przeciążona hydraulicznie, osiąga niski stopień redukcji zanieczyszczeń i do Utraty w 44 km jej biegu wprowadza ścieki o wysokich stężeniach zarówno parametrów biogenych i organicznych. W dolnym biegu rzeka przyjmuje ścieki komunalne z Sochaczewa. Wynikiem tego jest bardzo zła jakość wody w Utracie. Rzeka na całej długości oprócz odcinka źródłowego ma charakter pozaklasowy ze względu na większość badanych parametrów. Rzeka prawie na całej długości przypomina odkryty kolektor ściekowy. Woda ma nienaturalną barwę i specyficzny zapach. Badania laboratoryjne wykazują, że w wodzie prawie w ciągu całego roku nie ma tlenu rozpuszczonego lub występuje w bardzo małych ilościach. Zawartość substancji organicznych łatwo rozkładanych (BZT₅) wynosiła nawet około 100 mg O₂/dm³, obserwowano również wysokie stężenia związków azotowych, fosforowych i stałe występowanie bakterii z grupy coli. Podobną jakość wody mają wszystkie dopływy Utraty. Rzeka nie zmieniała jakości wody od początku jej monitorowania.

Zupełnie inna jakość wód występuje w sąsiadującej ze zlewnią Utraty, zlewni Kanału Łasica, która odwadnia obszar Puszczy Kampinoskiej. Jakość wód w ciekach tu płynących przeważnie odpowiada II – III klasie czystości. Zdarzają się jednak sytuacje, że przy dużych spływach powierzchniowych (przeważnie po długotrwałych opadach), jakość wód się pogarsza. W czerwcu 1999 roku po długotrwałych opadach i intensywnym spływie powierzchniowym w ciekach doszło nawet do śnięcia ryb.

Rzeka **Pisia-Gągolina** o długości 58,5 km zbiera wody z powierzchni około 501,7 km². Wypływa z okolic Bronisławia i Dwórzna na wysokości około 178,6 m n.p.m. Rzeka w górnym biegu jest ciekim o charakterze naturalnym, miejscami meandrująca. Utworzono tu kilka zbiorników retencyjnych o zróżnicowanej powierzchni i pojemności. Największym zbiornikiem jest zbiornik Łąki Korytowskie, o powierzchni 13,8 ha i pojemności całkowitej 401 tys. m³.

W środkowym odcinku rzeka przepływa przez Żyrardów, w dolnym przez Sochaczew i tu uchodzi do Bzury. Głównym źródłem zanieczyszczenia rzeki jest miasto Żyrardów, położone w środkowym biegu rzeki, które odprowadza do rzeki ścieki komunalne.

Pisia-Gągolina do Żyrardowa prowadzi wody na pograniczu III klasy czystości i wód pozaklasowych. Dopływ ścieków z Żyrardowa, pomimo modernizacji oczyszczalni zdecydowanie pogarsza jakość wody w Pisi-Gągolinie. Po dopływie ścieków z miasta, w wodzie stwierdza się dużo

wyższe (niż powyżej Żyrardowa) wartości związków biogenych (azot amonowy, azot azotynowy, fosforany i fosfor ogólny). Przekroczenia wartości ponadnormatywnych związków fosforowych wystąpiło w 100% pobranych prób, a maksymalne wartości kilkakrotnie przekroczyły górną granicę ustaloną dla III klasy czystości. Zdecydowanemu pogorszeniu uległ również stan sanitarny wody. Miano coli

przyjmowało wartości pozaklasowe w ponad 70% badanych prób.

W miarę oddalania się od głównego źródła zanieczyszczeń jakie stanowi miasto Żyrardów jakość wody się poprawia, niemniej ponadnormatywne stężenia związków biogenych i zły stan sanitarny utrzymują się w wodzie aż do ujścia rzeki do Bzury.

Tabela 66. Zmiany stężeń charakterystycznych wybranych parametrów w zlewni rzeki Bzury w latach 1983 – 2001

Rzeka	Rok	Bzura			Pisia - Gągolina	Kanał Łasica	Utrata
		punkty pomiarowo-kontrolne					
Parametr		powyżej Sochaczewa	poniżej Sochaczewa	przed ujściem do Wisły (Wyszogród)	przed ujściem rzeki do Bzury		
BZT ₅ (mg O ₂ /dm ³)	1983	-	-	56,0	-		97,1
	1985	-	-	39,5	-		240,3
	1996*	-	-	23,0	-	2,5	27,1
	2001	10,4	10,0	10,6	10,1	12,0	26,6
Azot azotynowy (mg N-NO ₂ /dm ³)	1983	-	-	-	-	-	-
	1986	-	-	--	-	-	-
	1996	-	-	0,18	-	-	-
	2001	0,05	0,12	0,14	0,11	0,02	0,17
Fosfor ogólny (mg P/dm ³)	1983	-	-	-	-	-	-
	1986	-	-	--	-	-	-
	1996	-	-	1,6		0,46	0,56
	2001	0,44	0,61	0,6	1,4	0,51	3,70
Fosforany (mg PO ₄ /dm ³)	1983	-	-	2,4	-	-	-
	1986	-	-	2,2	-	-	11,0
	1996	-	-	2,6		0,8	6,4
	2001	0,79	1,4	1,3	3,1	0,5	8,2
Zawiesina (mg /dm ³)	1986	-	-	42,0		-	-
	1987	-	-	62,0		-	108
	1996	-	-	55,0		42,0	109
	2001	59,0	54,0	50,0	46,5	55,0	77
Miano coli	1983	-	-	0,0004		-	-
	1987	-	-	0,0004		-	-
	1996	-	-	0,0004		1,0	0,0004
	2001	0,004	0,004	0,004	0,0004	0,02	0,00004
Klasa wody w punkcie	1986	-	-	non	-	-	-
	1991	-	-	non	-	-	non
	1996	-	-	non	-	non	non
	2001	non	non	non	non	non	non

– brak danych

kolorem czerwonym oznaczono wartości pozaklasowe

* jakość wód w Łasicy podano na podstawie badań przeprowadzonych w 1978 i w 2000 roku